

**Informacijski servis «*CMJ odgovara na
Vaše kliničko pitanje!*»**

Helena Markulin

Medicinski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Procjenjuje se da se medicinsko znanje udvostručuje svakih pet godina;
- Istraživanja su pokazala da rezultati medicinskih istraživanja sporo ulaze u kliničku praksu, te je prepoznavanje tog raskoraka dovelo do razvoja medicine utemeljene na dokazima (engl. *Evidence-Based Medicine*);
- Povezivanje rezultata temeljnih i primijenjenih istraživanja sa svakodnevnom praksom je jedan od ključnih preduvjeta poboljšanja zdravstvene skrbi.

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Medicina utemeljena na dokazima označava promišljen i metodički pristup u postupku donošenja medicinske odluke;
- Kvalitetan medicinski dokaz (engl. *best evidence*) zauzima središnje mjesto u postupku kliničkog odlučivanja o skrbi za pojedinog bolesnika;

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Metodologija medicine utemeljene na dokazima objedinjuje traženje informacija, kritičku prosudbu, sažimanje informacija i primjenu informacija u svakodnevnoj kliničkoj praksi;
- Potrebne vještine za prakticiranje medicine utemeljene na dokazima uključuju: poznavanje informacijskih tijekova, oblikovanje strategije traženja informacija, pronalaženje izvora informacija, probir nađenih informacija, te analizu i interpretaciju informacija.

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Kliničku praksu utemeljenu na dokazima opisuje pet temeljnih koraka:
  1. Postavljanje kliničkog pitanja (answerable question),
  - 2. Traženje dokaza (searching for evidence),**
  3. Kritička prosudba dokaza (critically appraisal of the evidence),
  4. Klinička primjena dokaza (making a decision),
  5. Vrijednovanje (evaluating performance).

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

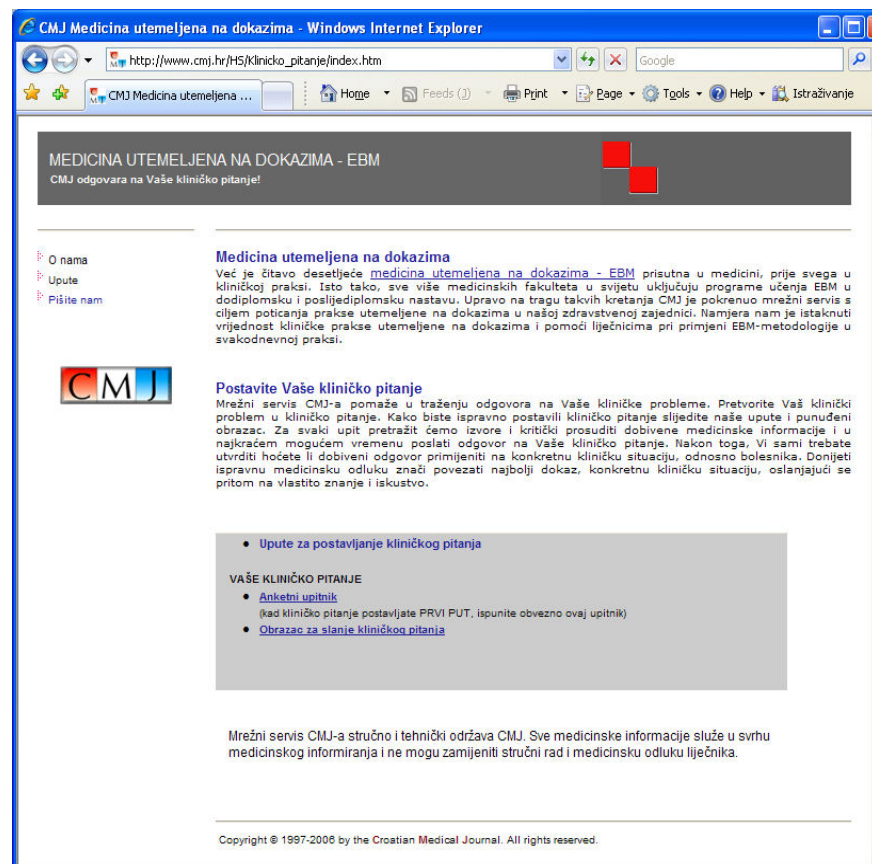
- Liječnici nedovoljno u praksi primjenjuju načela medicine utemeljene na dokazima ili zbog nedostatka informatičke pismenosti ili zbog nedostatka vremena;
- Kao potpora liječnicima pri prakticiranju medicine utemeljene na dokazima, prije svega u pronalaženju objavljenih dokaza, pojavio se model mrežnog informacijskog servisa.

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Središnja medicinska knjižnica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u suradnji s uglednim medicinskim časopisom Croatian Medical Journal izgradila je i uspostavila mrežni informacijski servis;
- Informacijski servis nazvan “CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!”, nudi liječnicima znanstveno utemeljene odgovore na njihove kliničke probleme.

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

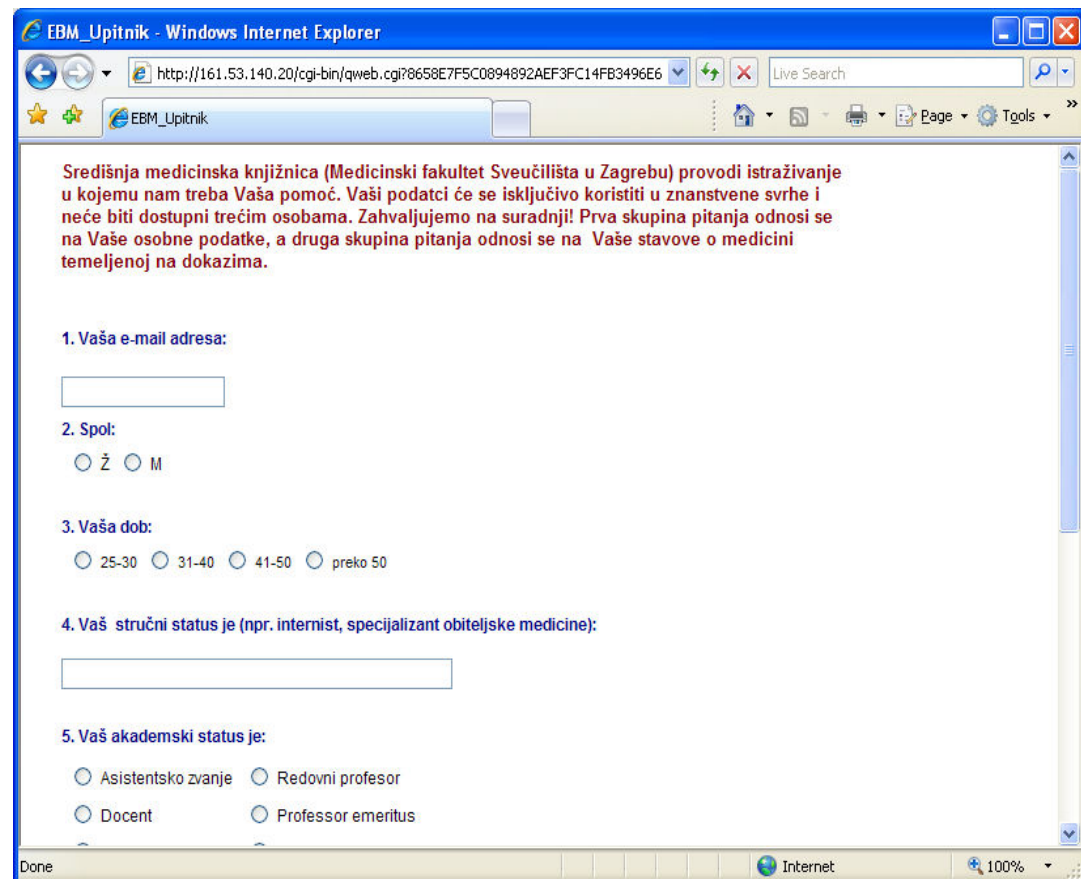
- http://www.cmj.hr/HS/Klinicko_pitanje/index.htm
- O nama, Upute, Anketni upitnik, Obrazac...
- eListen Survey & Data Collection Software (Scantron)

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Anketni upitnik:

The screenshot shows a web browser window titled "EBM_Upitnik - Windows Internet Explorer". The address bar contains the URL "http://161.53.140.20/cgi-bin/qweb.cgi?8658E7F5C0894892AEF3FC14FB3496E6". The page content includes a red notice about data usage and five survey questions:

Središnja medicinska knjižnica (Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) provodi istraživanje u kojemu nam treba Vaša pomoć. Vaši podatci će se isključivo koristiti u znanstvene svrhe i neće biti dostupni trećim osobama. Zahvaljujemo na suradnji! Prva skupina pitanja odnosi se na Vaše osobne podatke, a druga skupina pitanja odnosi se na Vaše stavove o medicini temeljenoj na dokazima.

1. Vaša e-mail adresa:

2. Spol:
 Ž M

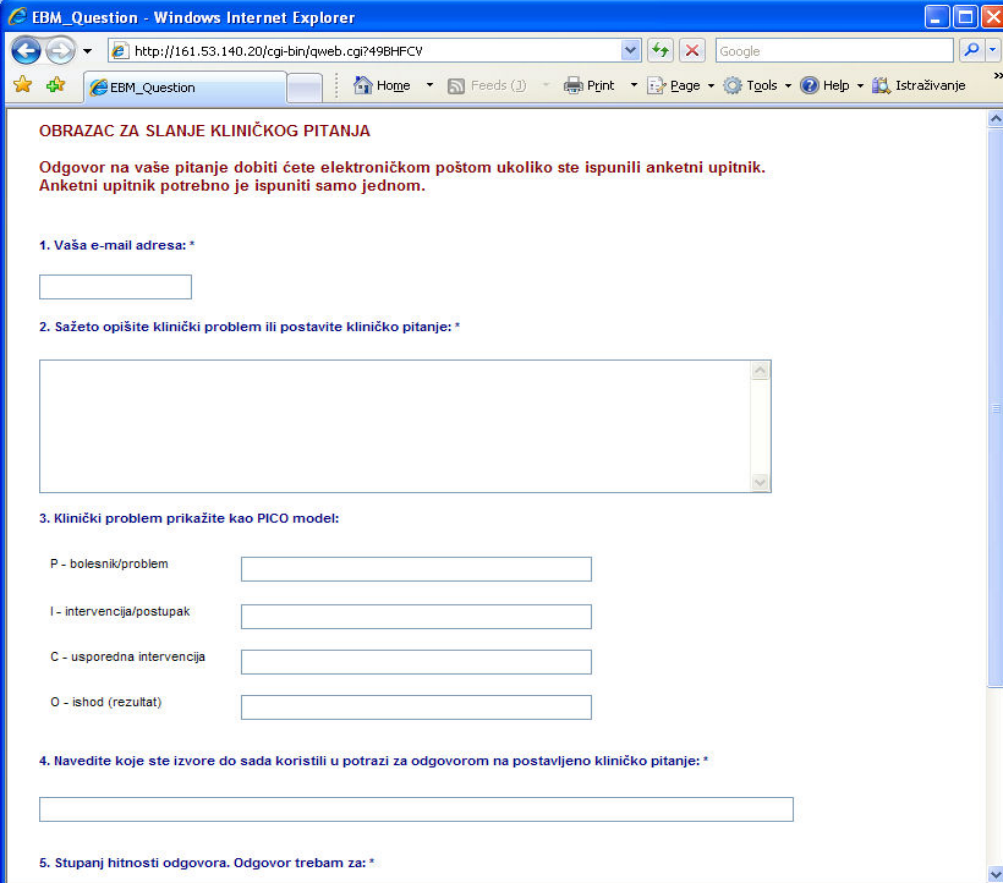
3. Vaša dob:
 25-30 31-40 41-50 preko 50

4. Vaš stručni status je (npr. internist, specijalizant obiteljske medicine):

5. Vaš akademski status je:
 Asistentsko zvanje Redovni profesor
 Docent Professor emeritus

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Obrazac za slanje kliničkog pitanja:

EBM_Question - Windows Internet Explorer

http://161.53.140.20/cgi-bin/qweb.cgi?49BHFCV

EBM_Question

Home Feeds (1) Print Page Tools Help Istraživanje

OBRAZAC ZA SLANJE KLINIČKOG PITANJA

Odgovor na vaše pitanje dobiti ćete elektroničkom poštom ukoliko ste ispunili anketni upitnik. Anketni upitnik potrebno je ispuniti samo jednom.

1. Vaša e-mail adresa: *

2. Sažeto opišite klinički problem ili postavite kliničko pitanje: *

3. Klinički problem prikažite kao PICO model:

P - bolesnik/problem

I - intervencija/postupak

C - usporedna intervencija

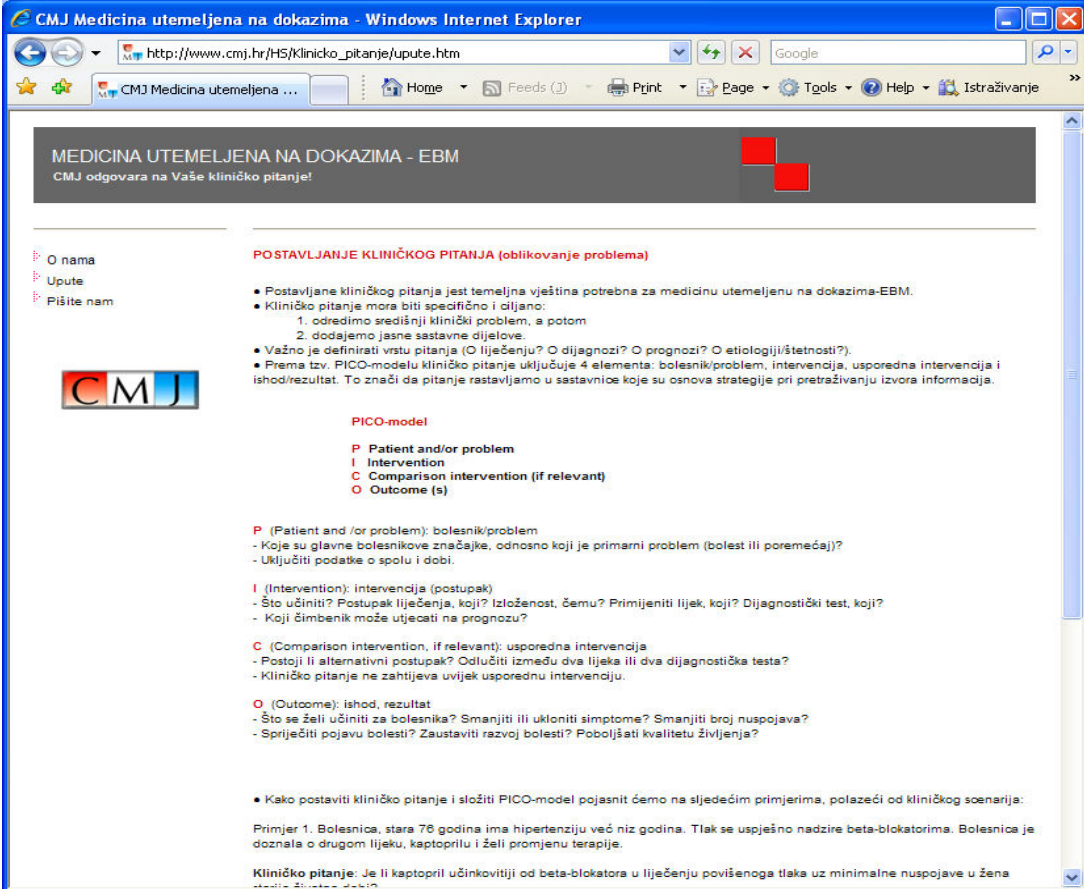
O - ishod (rezultat)

4. Navedite koje ste izvore do sada koristili u potrazi za odgovorom na postavljeno kliničko pitanje: *

5. Stupanj hitnosti odgovora. Odgovor trebam za: *

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Upute za slanje kliničkog pitanja:

CMJ Medicina utemeljena na dokazima - Windows Internet Explorer

http://www.cmj.hr/HS/Klinicko_pitanje/upute.htm

MEDICINA UTEMELJENA NA DOKAZIMA - EBM
CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!

O nama
Upute
Pišite nam

POSTAVLJANJE KLINIČKOG PITANJA (oblikovanje problema)

- Postavljane kliničkog pitanja jest temeljna vještina potrebna za medicinu utemeljenu na dokazima-EBM.
- Kliničko pitanje mora biti specifično i ciljano:
  1. odredimo središnji klinički problem, a potom
  2. dodajemo jasne sastavne dijelove.
- Važno je definirati vrstu pitanja (O liječenju? O dijagnozi? O prognozi? O etiologiji/štetnosti?).
- Prema tzv. PICO-modelu kliničko pitanje uključuje 4 elementa: bolesnik/problem, intervencija, usporedna intervencija i ishod/rezultat. To znači da pitanje rastavljamo u sastavnice koje su osnova strategije pri pretraživanju izvora informacija.

PICO-model

- P** Patient and/or problem
- I** Intervention
- C** Comparison intervention (if relevant)
- O** Outcome (s)

P (Patient and /or problem): bolesnik/problem
- Koje su glavne bolesnikove značajke, odnosno koji je primarni problem (bolest ili poremećaj)?
- Uključiti podatke o spolu i dobi.

I (Intervention): intervencija (postupak)
- Što učiniti? Postupak liječenja, koji? Izloženost, čemu? Primijeniti lijek, koji? Dijagnostički test, koji?
- Koji čimbenik može utjecati na prognozu?

C (Comparison intervention, if relevant): usporedna intervencija
- Postoji li alternativni postupak? Odlučiti između dva lijeka ili dva dijagnostička testa?
- Kliničko pitanje ne zahtijeva uvijek usporednu intervenciju.

O (Outcome): ishod, rezultat
- Što se želi učiniti za bolesnika? Smanjiti ili ukloniti simptome? Smanjiti broj nuspojava?
- Sprječiti pojavu bolesti? Zaustaviti razvoj bolesti? Poboljšati kvalitetu življenja?

• Kako postaviti kliničko pitanje i složiti PICO-model pojasnit ćemo na sljedećim primjerima, polazeći od kliničkog scenarija:

Primjer 1. Bolesnica, stara 76 godina ima hipertenziju već niz godina. Tlak se uspješno nadzire beta-blokatorima. Bolesnica je doznala o drugom lijeku, kaptoprilu i želi promjenu terapije.

Kliničko pitanje: Je li kaptopril učinkovitiji od beta-blokatora u liječenju povišenoga tlaka uz minimalne nuspojave u žena

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Za svaki upit vezan uz određeni klinički problem, pretražuju se medicinski informacijski izvori, te kritički prosuđuju nađene medicinske informacije, polazeći od načela i metodologije medicine utemeljene na dokazima;
- Korisnicima se u najkraćem mogućem vremenu, elektroničkom poštom šalje odgovor na kliničko pitanje, odnosno izbor literature koje sadržavaju pouzdane znanstvene dokaze.

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

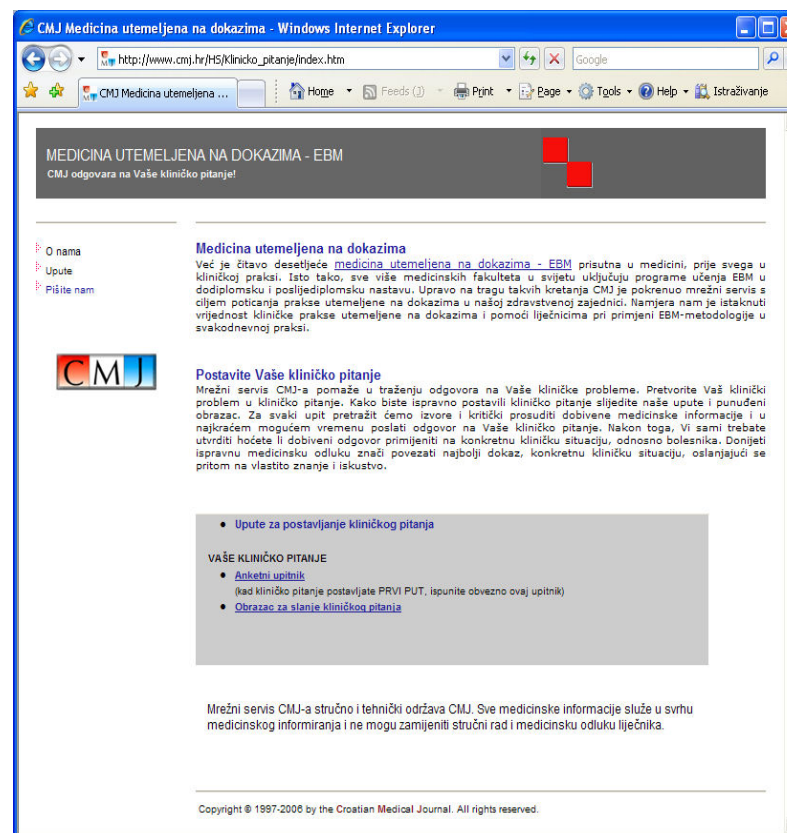
- Mogu li se pronađeni dokazi primijeniti na konkretnu kliničku situaciju, odnosno bolesnika, utvrđuje i odluku donosi isključivo liječnik koji je pitanje postavio.

The screenshot shows a web browser window titled "CMJ Medicina utemeljena na dokazima - Windows Internet Explorer". The address bar shows the URL "http://www.cmj.hr/H5/Klinicko_pitanje/index.htm". The page content includes a header "MEDICINA UTEMELJENA NA DOKAZIMA - EBM" and "CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!". Below the header, there is a navigation menu with links for "O nama", "Upute", and "Pišite nam". The main content area features a section titled "Medicina utemeljena na dokazima" with a paragraph explaining the service. Below this is a section "Postavite Vaše kliničko pitanje" with a paragraph and a list of links: "Upute za postavljanje kliničkog pitanja", "VAŠE KLINIČKO PITANJE", "Anketni upitnik", and "Obrazac za slanje kliničkog pitanja". At the bottom, there is a footer with the text "Mrežni servis CMJ-a stručno i tehnički održava CMJ. Sve medicinske informacije služe u svrhu medicinskog informiranja i ne mogu zamijeniti stručni rad i medicinsku odluku liječnika." and a copyright notice "Copyright © 1997-2006 by the Croatian Medical Journal. All rights reserved."

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

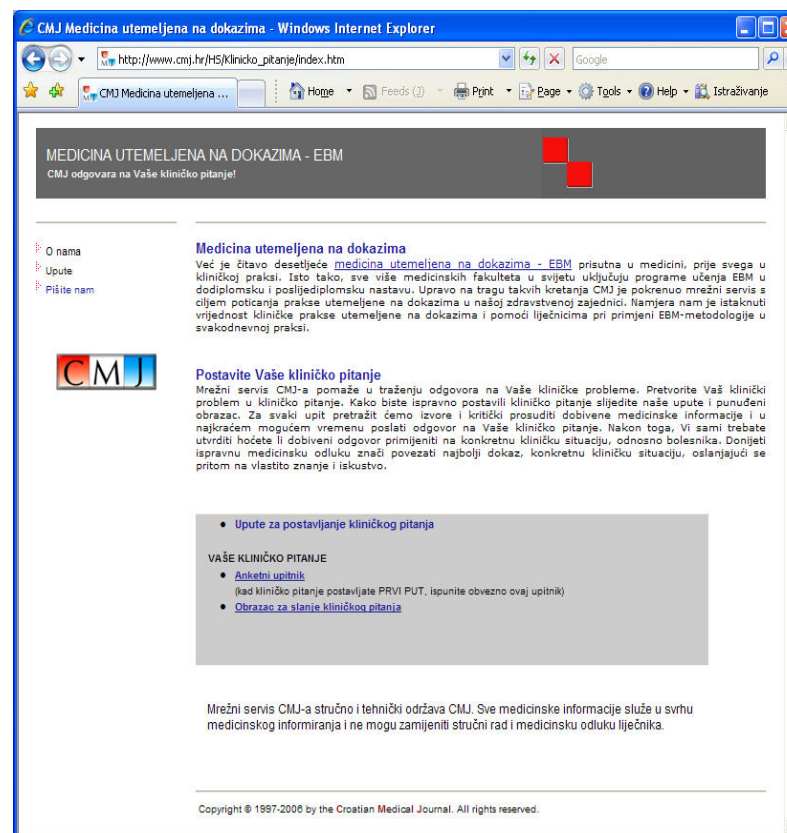
- U hrvatskom zdravstvenom sustavu nailazimo na :
  - a) nedovoljno razvijenu ICT infrastrukturu na razini zdravstvenih ustanova,
  - b) nedovoljnu osviještenost u medicinskoj zajednici o potrebi korištenja medicinskih informacijskih izvora i prakticiranja medicine utemeljene na dokazima.

The screenshot shows a web browser window titled "CMJ Medicina utemeljena na dokazima - Windows Internet Explorer". The address bar shows the URL "http://www.cmj.hr/H5/Klinicko_pitanje/index.htm". The page content includes a header "MEDICINA UTEMELJENA NA DOKAZIMA - EBM" and "CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!". Below this, there is a navigation menu with "O nama", "Upute", and "Pišite nam". The main content area features a section titled "Medicina utemeljena na dokazima" with a paragraph of text. Below that is a section titled "Postavite Vaše kliničko pitanje" with a paragraph of text. At the bottom, there is a section titled "Upute za postavljanje kliničkog pitanja" and "VAŠE KLINIČKO PITANJE" with links for "Anketni upitnik" and "Obrazac za slanje kliničkog pitanja". The footer contains the copyright notice: "Copyright © 1997/2006 by the Croatian Medical Journal. All rights reserved."

Informacijski servis «*CMJ odgovara na Vaše kliničko pitanje!*»

- Medicina traži rješenja za djelotvorno povezivanje onih koji stvaraju i pohranjuju medicinsko znanje i onih koji ga primjenjuju;
- Osobito u zemlji nejednolike i nedostatne informacijske infrastrukture, informacijski mrežni servis, mogao bi imati iznimno važnu ulogu u prijenosu valjanih, znanstveno utemeljenih medicinskih dokaza u kliničku praksu.

Hvala na pozornosti!

Helena Markulin

E-mail: hemar@mef.hr

Medicinski fakultet Sveučilišta u
Zagrebu

